

MAGYAR VIDÉK.

SZÉPIRODALMI, ISMERETTERJESZTŐ

ÉS

TÁRSADALMI KÖZLÖNY.

Megjelenik: minden Szombaton.

Előfizetési feltételek:

Egy évre 4 ft.
Félévre 2 ft.
Negyedévre 1 ft.
Egy szám ára 10 kr.

A lap kiadóhivatala Nobel Armin könyvkereskedésben van, hová az előfizetéseket küldendők, s minden egyéb küldemény is csak oda címezendő.

Hirdetések

négyzet centiméternyi tér szerint számítanak. — Egyszeri beiktatás ára minden négyzet centiméterért 1 krajczár. — Déleg külön 30 krajczár. — Előfizetőink kedvezményben részesülnek.

Nyitit tér peticioronként 10 krajczár számítanak.

Polgári házasság.

A magyar országgyűlés minden állészakában akad interpelláló képviselő, kinek ultima ratio regum-a a polgári házasság, s mivel e kérdés már oly sokszor, de mindég kevesebb szótöbbséggel elvetett s kilitás van, hogy a Sándorutczában ismét szőnyegre fog kerülni, ha, mint erősen hisszük, az illetékes miniszter törvényjavaslatot fog előterjeszteni, és mivel továbbá oly eminens jelentőségűnek tartjuk, mint kevés más, tehát nem vélünk felesleges munkát végezni, ha egy pár szóval mi is hozzá szólunk, s illetőleg emondjuk, hogy tulajdonképen mi az a polgári házasság? Mert hát még igen sokan vannak, kik azt hevesen elellenzik, noha, vagy jobban mondva mert e tárgyban kellő tájékozottsággal nem bírnak, s különösen a szépnem tünteti ki magát a negatív álláspontra merev megtartásában, mivel akadnak emberek, kik semmihez sem alaposan érte, de azért mindenhez szólva, a polgári házasságot mint oly elvetsére méltó intézményt tüntetik fel, mely a társadalom, az állam alapját: a családot fenyegeti.

Pedig ellenkezőleg áll a dolog. Eppen a polgári házasságtól várjuk mi, kik eszméjünk hívei vagyunk, a családi élet regenerációját, a társadalom javulását; a polgári házasságtól várjuk azt, hogy általa a vallásfelekezetek egyenjogúsítása gyakorlatban is életbe fog lépni s meg fognak szülni azok a szerencsét-

len nézetek, melyek az embereket istenük szerint osztályozzák. És mi csak consequentiát látunk benne, ha a vallásfelekezetek egyenjogúsítását a polgári házasság gyakorlatba való lépése követi, sőt, mint már említők, a vallásfelekezetek egyenjogúságát egyszerű nonsensnek tartjuk, mikor pl. keresztény magyar ember nem vehet el zsidó magyar nőt annélkül, hogy magát egy föltte kellemetlen keleti műtétnek alá ne vesse, vagy pedig a nőt megkereszteltesse. Hisz már csak ez az egy körülmény is mutatja, hogy mennyire meg nem felel némely vitalis jelentőségű intézményünk a kor uralkodó eszméinek s mennyire csűg társadalomunk egy része a tempí passati elveim. S nem hagyhatjuk említés nélkül azt sem, hogy mily igazságtalanságot követünk el zsidó polgártársaink iránt, mikor azt a szemrehányást tesszük nekik, hogy nem olvadnak be a nagy nemzetestbe. Hogyan olvadjanak bele, mikor körülbelül oly viszonyban vannak velünk, mint a vízbe öntött olajsepp? Tegyétek az egybekelet lehetővé, s jót állunk érte, hogy az egybeolvadás végbe fog menni; mert a raceok vegyülése csakis nemz és által történhetik meg. Ez az anthropo- és zoologia abc-je!

Azokban, mikor a polgári házasság mellett felszólalunk, nemcsak az említett ellenekkel, hanem az egyházzal is foglalunk el ellentétes álláspontot; mert az egyház a maga körébe tartozó intézménynek mondja a házasságot, noha eredetében nem az.

A régi görögöknél és rómaiaknál, — mely nemzetek alkotmánya oly szervezett volt, hogy az állam magát a vallást is abszorbeálta, — a házasság egyszerű szerződés volt, mely nem állt a vallás oltalma alatt. Csak theokratikus nemzeteknél kerülhetett a házasság az egyház kezébe, noha e tekintetben pl. a zsidók kivételt képeznek. A mit most polgári házasság alatt értünk, az persze a régi rómaiaknál még nem létezett, mert állam és egyház nem voltak elkülönítve; de a házasságok a magánjog törvényei értelmében minden vallásos szerződés kizárásával lettek megkötve. S ezeket a törvényeket maga a keresztény egyház is követte; ama házassági törvény, mely a pandekták- és institutiókban foglaltatik, olyan keresztény eszázároktól bocsátott ki, kik az egyházzal jó lábon álltak, s kiktől ez számos jótéteményben részesültek, nekik a maga ügyeibe is befolyást gyakorolni engedett. Justinian császár codificálta a római jogot és a házasság polgári jogát; ez K. u. a 6-ik században történt, és senkinek sem jutott akkor eszébe elene protestálni. Tehát hat évszázadig, de sőt még tovább is éltek a keresztények az egyház által meg erősített házasságokban.

Később, ama háborus időkben, csaknem kizárólag a papság foglalkozott a tudományokkal s képezte azt az elemet, mely irni tudott. Szívesen átengedték neki az anyakönyvek vezetését s nemokára ő képezte azt a forumot, mely elé házassági vitás kérdések utasítva let-

T á r c z a:

A csengetyű.

— Karezolat. —

— Furesa! kiálta bosszusan Bertha kisasszony, egy napilap tárcájának feliratát pillautván meg asztalomon.

— Szabad kérdenem, nagysám, mi az, a mit furesának méltóztatott nevezni.

— Egy tárcza. Képzeld csak egy tárcza a s e m m i r ő l. Mire nem vetemednek ezek a fővárosi írők. Nyáira kimerítik az anyagot, hogy nincs más hátra, mint a semmiről tárczacikkezni. No én kíváncsi vagyok, mit lehet írni a s e m m i r ő l.

— Többet a semminél.

— Hogyan? Ön azt hiszi, hogy sokat lehet a semmiről írni?

— Hiszem, nagysám, sőt az én véleményem az, hogy m i n d e n r ő l lehet írni.

— Mindenről? És jól, szépen, érdekesen?

— Mindenesetre; a gyakorlott író bármiről képes tárczát, regényt, novellát stb. írni, csak valami anyaga legyen.

— A propos, nemde ön szokott a költészettel foglalkozni.

— A költészettel nem, nagysám; csak a prózával; én nagyon prózai ember vagyok.

— A prózával, tant mieur; szaván fogom, ön mindenről tudna írni...

— Nagysám, azt nem mondtam...

— Vagy ugy, az írők! De hisz ön író, prózairó.

— Kérem, nagysám —

— Pszt! Ön prózairó... az ön véleménye szerint „mindenről lehet írni.” Azért — Csingilingiling!

— Csegették. Bertha nagysám sugárzó arezezal rohan az ajtóhoz.

— Rózsásy Elemér!

Ah! Ajánlom magam nagysám, sietek haza, valamit elfeledtem, tíz órára rendez-vous-m van...

— Hova siet? Hohó. Uram, „mindenről lehet írni.”

— De kérem, nagysám, már tíz óra lesz. —

— Mindjárt mehet, „a gyakorlott író bármiről képes tárczát, regényt, novellát írni, csak valami anyaga legyen.”...

Adok anyagot, írjon holnapra, érte holnapra tárczát a — csengetyűről.

— Szent Isten! végem van, könyörüljön rajtam nagysám, inkább írök egy regényt kegyedről, Rózsásy úrról, — mindenről. —

— Pszt. Egy szót se, holnap reggel várom a tárczát.

— Adieux... esőkolom kezeit...

— Adieux; tehát tárcza a csengetyűről.

— * * *

Óh kegyed nagyon megkínöz Bertha kisasszony, evvel a feladattal. Ki hallott ilyent? A csengetyűről... ha még barang lenne! Schiller tudom nem izzadt annyit, midőn a haragot megöntötte mint én e csengetyű készítésénél. No de

Isten neki fakeszt... igaz ugyan a hajdu nem ért a harangöntéshez, de tán csengetyűt tud készíteni. Óh azon átkozott csengetyű! Hogy annak a Rózsásinak épen akkor kellett visite-telni!

No — de megvan. Óh isteni eszme! Megvagyok boszulva!

* * *

Tárcza a csengetyűről.

Ligeti Bertha kisasszony türelmetlenül járkált. szobájában. Megáll, hallgatódzik, majd ismét gyors léptekkel halad az ablak felé, kinyitja azt és letekint az utcán hullámló tömegre. Szemei keresnek valamit vagy jobban mondva valakit. De ugy lát-szik haszatlannul hordozza körül azokat, nem látja, a kit keres. Boszusan néz. „Már három óra s még most sinez itt!” sóhajt fel. Beveti magát a pamla; lágy ölebe, kezébe veszi a kis asztalon heverő könyvet és olvas. Azaz, dehogyan olvas... „A házasságtörés drámája” már a padlón hever és onnan várja, hogy Berta kisasszony újra felvegye a repertoire-ra. Ugyan mi lelheti Ligeti Berta kisasszonyt, hogy olyan türelmetlen! Ime ismét az ablaknál van... azaz dehogyan... már megint olvas... vagy talán elszunnyadt?

Csingilingiling!

Berta kisasszony az ajtóhoz rohan; areza csakugy sugárzik az örömtől, szemei csakugy ragyognak a boldogságtól...

Hogyan? A csengetyű hangja olyan hatalmas, hogy ilyen változást tud Berta kisasszonynál előidézni?

2
tek. A szokás, ha ez hosszú tartamu, rendszerint jogra fejlődik, s így történt, hogy időknél múltával a házasság az egyház keretébe tartozó intézménynek ismertett.

II. József császár 1783-ik évi pátensében a házasságot polgári szerződésnek mondja. De, mint tudjuk, ő csaknem minden törekvésével hajótörést szenvedett. Az első francia fordalom nagy fiának I. Napoleonnak volt fantáziája és tekintetben határozott és eredményes intézkedéseket tenni.

Azóta Austria, Spanyol-Olasz-és Franciaországban meghonosult, de vajjon különösen a Napoleon codexében szentesített polgári házasság az egyedül törvízítő-e? erre nézve egy következő cikkünkben fogunk szólni.

Justus.

Miképen neveli a szülő gyermekét maga iránt háladatlanra?

— Zádor Gyulától. —

A gyermeki háladatlanosság a családi élet legsötétebb, legundokabb, legremítőbb képe.

Sujthatja-e a végzet a szülőt nagyobb fájdalommal, mérhet-e reá nagyobb csapást: mint ha gyermeke, kit szíve vérvél táplált, kit életénél jobban szeretett, kit a családi oltárra állított, hogy imádjá, kit öreg napjaira ápolójának vált, kiből minden reménye összpontosult, — háladatlan lesz iránta? ... Még a gondolat is borzadást kelt, irtózatossá hangzik: szülője iránt háladatlan ...

Legszomorubb azonban, hogy legtöbb esetben éden magukra a szülőkre száll a vád; mert ők — habár öntudatlanul is — vetették el gyermekeik szívében a háladatlanúság magvát.

Sok szülő már a gagyogó gyermeket is tanítja háladatlanúságra. Súlyos vád, de való. Ismeretes ugyanis, hogy — különösen napjainkban — az anyák egy része menyire szereti magát a legelső, természetadta kötelessége — a szoptatás alul kivonni. Fájdalom! „divattá” vált már, hogy „béreznőknek” engedjék át az anyai kötelességek e legszentebbikét. — De ezzel az anyai jogukat is föladták, megosztották a szoptatókkal.

A gyermek inkább vonzódik dajkájához, mint anyjához, szeretettel csügg rajta; mert hiába! a természeti ösztön kifolyása, hogy ragaszkodunk ápolóinkhoz. Ezt azonban a legfájdalmasabb szívű anya sem nézi el nyugodtan. És e valószínű bajon úgy akarnak segíteni, hogy a dajka iránt megvetést igyekeznek öbrésztetni a gyermekben. Valóságos rabszolgára módra vannak azzal, s mihelyt szolgálati ideje lejár, minden teketória nélkül cizelnek bocsátják; ha pedig idővel meglátogatva volt cse-csemőjét, úgy fogadják, hogy látogatási kedve örökre elmenjen. Néhány év múlva a gyermek rá sem ismer fogadott anyjára.

Berta kisasszony melegen szorit kezét az épen belépő Rózsásy Elemérrel.

Csingilingiling!

Belép a szobácsuc.

Senki számára sem vagyok itthon!

Ahá!

De most hagyjuk őket magukra. Berta kisasszony nem unatkozik többé ...

* * *

Megvan; rövid, de megvan.

„A gyakorlott író bármiről képes tárczát, regényt, novellát írni, csak anyaga legyen!”

Igazam volt; csak anyag legyen. S az anyag mondhatom jól van kiválasztva.

No és most —

Szent Isten! hiszen ott kinn már reggel van! Borzasztó, egy egész éjjel kellett ehhez a kis tárczához, Ennyi fejtörés! No de az az egy vigasztal, már készen van.

Most pedig aludjunk kissé —

Csingilingiling!

Hát ez mi? Ki az ördög háborgat ilyenkor? — Kéreti a kisasszony, méltóztassék azonnal hozzá írni és az irást is méltóztassék vele hozni.

— Az irást? Most? Azonnal?

— Azonnal!

— Isten neki!

Egy alkalommal tanuja voltam egy ilyen leletnek; sohasem felejtém el.

Az anya valami: szót nem érdemlő csekélységért a gyermek szemeláttára kegyetlen bánásmódban részesítette a dajkát. Erre a gyermek fölemelt kézzel anyjára rohant és kezdé egész erejéből itni e szavak kíséretében: „Te vagy rossz, a dada jó, te menj el!” Ott hagyva anyját, keserves zokogással futott a dajka karjaiba.

A anya aligha tulajdonított valami fontosságot gyermeke igazságtalanságot még nem ismerő ajkairól ellebbent ítéletnek, legfőleg bohóságának vette; pedig az ítélet a mily igazságos, ép oly iszonyú volt.

Az anya, ki mulasztását, önvétkét ilyen módon — kegyetlenséggel, igazságtalan, méltányosságot nélkülöző eljárásal — véli jóvá tenni, nagyon is esalatkodik; mert háladatlanúságra szoktatja, arra tanítja gyermekét, hogy egy napon ép úgy megvesse azt, ki őt szülte, mint azt, ki őt tejével táplálta ...

A gyermek lelke minden benyomás elfogadására fogékony.

Sokat szólhatnánk még e pontról — mondja, Gütthe szerint, „a nevelés természet- evangéliumának” írja — mert e pont több tárgyalván van szoros összeköttetésben, mintsem gondoljuk. Minden balság a romlottság ezen első kútjéből ered; abból az egyetemes erkölcsrend felbomlása. A természet által belénk oltott érzemények elfojtatnak; a házak belseje kevésbé élénk színezetet nyer; azon megható látvány, melyet egy gyarapodó család nyújt, nem gyönyörködteti többé a férjeket és nem gerjeszt többé tiszteletet idegeneknél; hiányzik az ösztéartó káposca családokban; az együttélt szép szokása nem erősíti többé a vérokonság kötelekét; nincsenek többé sem atyják, sem anyjók, sem gyermekek, sem testvérek; alig ismerik, hogy szerethetnek hát egymást? Mind-egyik csak önmagáról gondoskodik, a ház pedig elhagyott magány képét nyújtva, azon kívül kell az örömet és szórakozást keresni. — Ámde tessék csak az anyjainak maguknak szoptatni gyermekeiket, majd javulnak az erkölcsök is, majd fölébrednek a nemes érzések is minden szívben ... Ekkép ez egyetlen fonákosság jóvátételéből egyetemes átalakulás eredhetne és a természet minden jogait visszanyerné! Csak a nők legyenek valódi anyák, akkor a férfiak is valódi atyják és férjek lesznek! ...

Egyik bűn szüli a másikat. A szülő gyermeke szeretetét, ki ezzel neveltetése folytán idegenekhez ragaszkodik, úgy gondolja megynemi, magának biztosítani: hogy imádni kezdi gyermekét, egészen önaratjára hagyja, meghajol minden kívánsága előtt. A szülő ezzel nemhogy jóvátesszi az első bűn következményeit, hanem csak növeli ama forrást, a melynek

— „A gyakorlott író bármiről képes tárczát stb. írni, csak anyaga legyen?” Készen van a tárcza?

— Készen nagysám.

— Adja ide. Mit látok? Hiszen még nincs a ténta megszáradva —

— Most irtam, nagysám.

— Most, kora reggel? No ugy még friss ...

Hadd lám! ... Uram mi szándéka e tárczával?

— Még ma nyomdába adom, az az —

— Azt nem fogja tenni.

— Bocsánat, nagysám, okvetlen be kell adnom, ma rajtam a sor tárczát írni —

— Irjon mást.

— Nincs más anyagom, ha talán méltóztatnék mást adni, nekem mindegy, a gyakorlott író bármiről írhat, csak anyaga legyen, nagysám pedig igen jól tudja —

— Uram, legyőztem érzem magam, alávetem magamat az ön büntetésének —

— Én pedig élni fogok jogommal, nagysám nagyon megkínzott evvel a tárczával, egész éjjel dolgoztam rajta.

Csingiling!

— Te vagy Johann?

— Kérném a kéziratot.

— Nesze!

„gyermeki háladatlanúság” a neve. Mert olyan a természetünk — mondja nemzetünk legnagyobb nevelője — hogy minden tárgyi kedvesebbé válik, ha az némi sanjarsággal jár; így ragaszkodik a hegyek lakója szülőföldéhez, így tapasztaljuk, hogy épen azon szülők, kik szüntelen gyermekeik örmeiről gondoskodva, fölök minden fájdalom s nehézséget elhárítani iáparokdan, többnyire legkevesebb hállára s szeretetre számíthatnak.

És ez nagyon természetes. Mert a szülő gyermekét az által, hogy minden kívánságát teljesíti, minden vágyát kielégíti, a legszorgosabb gondviselés mellett sem kötelezi le, nem öbrészt benne különös hállárczát, mivel ő mindent — kötelességszerű dolognak veszi, sőt nem is gondol vele, legfőleg akkor, ha egyben-másban akarata nem teljesítetik. Nem veti ő latba azt a sok kellemest, mit naponkint tapasztal a szülők részéről, hanem csak egyes kellemetlen eseteiket, midőn kedvét szegték, s ez keseríti őt annál is inkább, minthogy még nem képes megítélni, hogy kérése, kívánságának megtagadása voltaképen hasznos, szükség.

Amíg a gyermek kicsiny, kívánságai is egyszerűek, szükségletei könnyen teljesíthetők; de minél inkább nagyobb lesz, annál inkább szaporodnak szükségletei, annál messzebbre terjednek vágyai, a miből önkényl követkzik, hogy mindazoknak kielégítésére a szülők mind-inkább képtelenebbekké válnak; és a gyermek, ehez nem lévén a lemondások nélkülözésben kis korától fogva szoktatva, közönyösségek tulajdonítja, fylvást panaszkodik, elégedetlen, a szülők pedig háladatlanúságot tapasztalnak ...

A gyermekek jövendőjéről való gondolkodásban uralkodó ferde nézetek, a szülők részéről elkövetett gyengeségek hasonlóképen megteremtői vagy előmozdítói a gyermeki háladatlanúságnak.

Vajmi gyakran látjuk ugyanis, hogy a szülők mindenből kifosztják magukat, vagyonilag tönkre mennek gyermekeikért. Ez nagy hiba, mert van reá elég példa, hogy számos gyermeki hállatlanúság a szülők ezen esztelen nagylelkűségéből származik. Ezen előre nem látó teközlást gyöngédségnek nem nevezhetjük, hanem — gyengeségnek; mert a gyöngédség legelső kelleke, hogy ellentállást tudjon kifejteni, ha szükséges, ha az a gyermek korával jár. — A gyöngédség azt a tanácsot sugallja: Szülők! ne fosszátok ki magatokat mindenből gyermekeitekért. Vagy a mint a példásos nem más! „Ne vetközzel le addig, míg aludni nem mész!” Ne legyetek gyermekeitekétől függők: de hitelzőik sem legyetek! Mindig többet tartatok meg magatoknak, mint a nemiy adtok, hogy máskor is adhattatok! Legyetek fukarek, hogy nagyolktek lehessetek!

De ha adtok, ugy adjatok, hogy a gyermek adományotokban nem csupán az ajándékot vagy segítséget lássa, hanem a jótévő kezét, mely adományoz, és a szívet is mely a kezét vezeti.

Ha ekképen teszték, gyermekeitek részéről az életben háladatlanúságot, szeretet tapasztaltok; haláltak után pedig szíveikben oly érzelem fog gyökeret verni, mely tisztább mint a háladatosság érzelme, emelkedettebb, mint a gyöngédség; a gyermeki kegyelet érzelme.

A növényekről.

IV.

Érdekes tünemény a növényeknél az, hogy részeik mindég bizonyos meghatározott irány felé terjeszkednek, mely irányból azokat nem lehet kimozdítani. Ugyszintén érdekes némely növényeknél az, hogy az érzés bizonyos jelét nyilvánítják. Ilyen p. o. az u. n. légyfőgő Dél-Amerika moocsárában, melynek levelei különös készüllettel bírnak. Ha a levélre légy vagy egyéb apró rovar száll, a készüllet becsukódik s mindaddig csukva marad, mind a meddő a fogott állat él, — aztután ismét kinyílik s uj prédára les. — Egy délurópai vízi növénynek azon tulajdonsága van, hogy mindaddig a víz alatt tenyészik, míg nem a termékenyítés ideje megjött, nikor is a víz fölé

emelkedik, termékenyít, s ismét előbbi helyzetét a víz alatt elfoglalja. Ismét egy más növény — *minosa pudica* (nemzetl Simplanze) oly különös, ha az ember a levelét megérinti, ez ténstén összehúzódik, s a leveányt lehajol.

A növény úgy mint az állat állomnak van alávetve. Ha este a növények leveleit szemléljük, akkor azt fogjuk látni, hogy ezek eredeti állásukat megváltoztatták. Borus napokon a levelek néha fel sem ébrednek és sokkal előbb alsznak meg, mint derült időben. Ha a növénytől a világosságot elvonjuk, levelei előbb utóbb alomba szenderülnek. Ha ismét megvilágított helyre tesszük, azonnal felébrednek. Decadelle híres botanikus e tekintetben különféle kísérleteket tett. Ő úgy szólván esalta a növényeket, hogy mesterséges sötétségben alvásra, s lámpavilágítás mellett ébredlére kényszeríté azokat.

A civilizált ember, kit a természetnek, úgy a mint azokat az anyaföld nyújtja, nem elégték ki, oda törekszik, hogy a neki általános állatokat és növényeket kiirtsa, a hasznosakat pedig szaporítsa, s eredeti alakjokat javítólag megváltoztassa.

Azon növényeknek száma nagy, melyek az ember mindennapi szükségét kielégítendők, ott tenyésztetnek, hol eredetileg nyomonk sem volt. — Csak a föllebeket akarom ezek közül megemlítőleg kiemelni.

Első helyen állanak a gabonafélék. Ezek a skandináv félszigeten egészen a 70-ik szélességi fokig míveltetnek, majdnem azon határig, hol már a fák is megszűnnek lenni. Ez azonban az egyedüli pont, melyen a gabonafélék tenyésztése az éjszaki sarkkörű átlépi. A föld többi helyein többnyire a 60 sőt Kamtschatka-szigetén csak az 50-ik szélességi fokot éri el. Ha ezen határvonalat a hőmértéket jelző vonallal — isothermával — összehasonlítjuk, azt találjuk, hogy ugyanazonos.

Az árpa ugyanazon határig érik, melyhez a zab is közeledek, mely utóbbi azonban csak ritkább esetben nyújt biztos kilátást az aratásra, és néha több esztendő folyama alatt csak egyszer sikerül. A magvak Skózia, Norvégia, Svédország- és Szibéria éjszaki lakóinak nyújtanak táplálékot.

Valamely inkább dél felé a rozs vetésével egyesül, mely azonban Skandinaviában éppoly magasnó mint a zab. A rozs tenyésztése Svéd-, Norvég-, Dánországbán s Németország éjszaki államaiban uralkodik. Itt már a buza míveltetése is találtatik, s a zab csak lótakarmánynak használtatik.

Ezután következik egy nagy földöv, melyen csaknem kivételg a buza vetetik. Ilyen országok: Skózia déli része, Angolhon, Közép Franciaország, Németország egy része, Krimm félsziget, Magyarország, a Kaukázus vidéke s Közép-Ázsia némely részei. Miatán ezen földöv egyik részén a szőlőt is míveltetik, a lakosoknál a sört a bor helyettesíti, s így az árpa nem annyira kerestetik. Így pl. a magyarok inkább kedvelik a bort, de azért megisszák a sört is, különösen akkor, ha jobb a somorjainál.

A buza messze délre terjeszkedik, de tenyésztése itt már a rizs és török buza vagy tengeri tenyésztésével köttetik össze. Ez történetik különösen a spanyol félszigeten, déli Franciaország egy részén, Olaszországban, Görögországban, Kis-Ázsiában és Sýriában, India éjszaki részén Arabiában, Egyiptomban, Nubiában s a kavári-szigeteken. Ezen tájakon a rozs gyérel, az árpa és zab ló- és öszvör takarmánynak szolgál.

A burgonya vagy krumpli újabb időben majdnem minden országban tenyésztetik, s szintén a lisztes élelmi szerekhez tartozik. — sőt némely vidéken, mint p. o. Irhon egyik részén a gabonát helyettesíti. Tenyésztésének éjszaki határai elérik, sőt némely helyen túllépnek a gabona határain. A burgonya inkább a hidegebb éghajlatot kedveli, forró alatt könnyen elfajul, miért is itt inkább csak a magasabban fekvő földek tenyésztetik.

Olasz- és Franciaország némely hegylakosa az év egyik szakaszában, ősszel és tél elején gesztenyelisztből készült eledellekkel élnek.

A mint már mondtam, a gabonafélék és egyéb lisztartalmú növények az ember háztartásában nagy szerepet játszanak. De ezeken kívül majdnem a számtalanba menő növények halmaza elősegíti, fenntartja, ékositi az ember életét.

Mit csinálnának p. o. tisztelt hölgyeink, ha a sors egy véletlen által az emberrel nem ismertette volna meg a kávé- és theabokrot a távol Ázsiában, a cukornádát- és répát Amerikában és másutt? Tudnának-e oly kedélyesen mulatni, ha a morogó thea v. kávékanna, a párolgó csésze nem állama előttük?

S a férfiak tudnának-e oly tüzes beszédeket a hon és társaság érdekében elmondani, ha a szőlő leve, az árpa nedve a kedélyeket fel nem vitaná?

Honnan huzná a gyógyszeráros a 100 és több perzentet, ha a belladonna s egyéb gyögyerejt növények hatása ismeretlen lenne? Tudna-e ekkor böles Aeskulap tanítványa, az orvos ur, annyi embert drága pénzért egy jobb és boldogabb életre átküldeni?

Színi szemle.

Mikor lapunkban a most folyamathan levő színi előadásokról szóló közlemények számára külön rovatot nyitunk, azt azért tesszük, mert ezen eljárásunkkal egyrészt városi közönségünknek, másrészt pedig magának a színgyűnek is vélnök szolgálatot tehetni. Iparkodik fogok, hogy bíralatunk mindég beható, igazságos és részrehajlatlan legyen.

A körünkbe érkezett színtársulat a maga nemében jó hírnévnek örvendő, s 25 tagjával lelkiismeretesen iparkodik azon sokoldalú feladatnak megfelelni, mely rá négy szerezés minőségében háralmik. És e sokoldalúság az, mely igényeinket is mérsékeli s azt parancsolja, hogy bíralatainkban tulsgorognak ne legyünk. Balogh Alajos színgazgató ur társulata Sümegről jött ide, hol szintén tetszés között működött, miről a következő, hozánk beklódtt sorok is tanuszkodnak:

„Utóhangok. Balogh Alajos igazgató szim társulatával Sümegnek több élvezetes estét szerzett. A belet pártolás mellett lón végig játsza, sőt az utolsó darabot, engedvén a közöhalajnak, kénytelen volt ismételve adni. Tölnök nagyobb városba távozott, mindazáltal azt hisszük, ha a társulat folytatni fogja igyekvő szorgalmát, Pápa város közönsége méltánylást is ki fogja nyújtani. Az őr társulat, mely hívatású felfogni képes, azt törekvéssel ápolja, elismerést érdemel. Sümegh, nov. 25. 1880. Egy szi pártoló.”

S most az a kérdés, hogy e soroknak lehet-e alapjuk? Határozottan mondhatjuk, hogy igen; mert e hét folytán alkalmunk volt személyesen is meggyőződni a társulat jóaralóságáról. Egy Turmainé, ki oly ellentetes szerepekben, mint a minő a „Legény bolondjában” a Kati-és „Boccaccio”-ban a czimszerep, oly jelesen állta meg a helyét s aratot viharos tapsokat; egy Závodszyk Mari, Ligethy Géza, Kövi, Balog Árpád, Ernye, Szentés stb. bármely vidéki társulat díszere válnak.

Mult szombaton tartott meg az első előadás; szíre került Katona „Bánk-bán”-ja.

Öszintén megvalljuk, mi e drámát nem tartjuk alkalmasnak arra, hogy magát benne egy vidéki színtársulat bemutassa, mert a mint ez a színmű nem volt képes tetszést aratni, mikor azt szerzője kritika alá bocsátotta, éppoly híldátlan munka egy vidéki színtársulatra nézve, ebben meg akarni mutatni, hogy mire képes? Ez egyéni nézetünk. Hogy azonban az első benyomás mégis kedvező volt, arra mutat, hogy egy derék, feladatával tisztában levő társulattal állunk itt szemben, mely megérdemli, hogy azt tölnök kitelhetőleg pártoljuk. Részletezve az első előadást kijelentjük, hogy különös elismerésünket érdemlik Závodszyk Mari k. a., (Melinda) Ligethy (Petur) Kövi (Tiborc) (Bánk b.) és Balog Árpád urak, noha utóbbira nézve megjegyezzük, hogy Bánk-bán szerepe mégsem volt talán egészen neki való. Ezen megjegyzésünk azonban inkább csak kúlsőségekre vonatkozik. Említendő még az igazgató és neje. Határozottan jó benyomást tett az a körülmény is, hogy a szerepek egytől egyig jól voltak betanulva, viszont pedig kellemeslül érintette a közönséget, mikor Gertrud királyné ravatalánál az egyik udvarhölgy jóízűen elnevette magát.

Publikum meglehető volt. Hiányoztak azok, a kikből a kávéházak, ha magukat holmi német szüngerék produkálják, csak úgy hemzsegni szoktak. Vasárnap (nov. 28.). „A legény bolondja” című énekes népszínmű került padra. Körödi Péter szüdarabja. Szép számu közönséget esalt össze e darab, már csak azért is, hogy megmutasson érdekfódséget, lerdjia tisztelott az egykori pápai diák iránt. Feszült figyelem uralgott — s

megelégedett dorultséget idézett elő, mígneem észrejtő a hallgatóság, hogy tulajdonképp a cselekvény mikor fog szüdni? Bonyodulmai a árulázott népies eredetiséget teljesen lerontották — s egyáltalán meggyőződést lehetett szerezni, hogy bizony a fővárosi kritikások fegyverét nem a rosszakarat fente oly észre. Legjobb oldala e színműnek, mit legértékesebb és nem darabjaink nélkülöznek a kellemes kapcsolatban álló, szépen görnölő jelenezés; s visszatartó; a tulzsig emelkedő, s minden tisztább érzést bánzó, sokszor előforduló nyers porriasság. Elég az hozzá, a népszínház rossz vásárt csapott vele, jól megfizette.

Mindamellett az előadás a jól alkalmazott erők ügykezte, a szereplők rokonszemes beleélete által tetszett. Az előadás lelke, ki tulajdonképp legérdékesebb egynét teszi a darabnak, Kati, Szűcs luga (Turmainé) volt. Valóságos, töröl megszt, kardos nyelvű falusi leány váit belőle, s úgy belőlte magát szerepébe, hogy akár Balháné, Turmainé hamar kedvenze lett a közönségnek azon természetes, keresetlen, eleven, fürge alakításai, s a helyzetekbe neki könnyen eső, s jól álló beleéletek, által, mit e darabban kifejtett. Taps és „ének-megújrázás” kitellett neki. Jól játszott higgadt gondolkodásu apa szerepében Ernye (Szűcs György) és Balog, ki a leánya boldogságát vály áhítózó anyát híven képviselte. Kövi (Turi Gergely, fiatal gazda) a deli legényt jól adta, s érczes zengésű énekével sokat segített a darabon. Ligethy (Nyírj nászny) rövid szimpadi időzése dacára jól megnevetette a közönséget, nemkülömben Köváry (Krimcsky, gépész) talpraesett hanghordozása.

Kedden (nov. 30.) egy vir operette „Boccaccio” került szíre. Jóval előbb a nyitány előtt bebizonnyult, hogy közönségünk az e fajta darabok nagy lekötöletesség, mert a ház szegletlő-szeglet megtelet. Az előadás hatást kelto meneti volt. S teljes sikerét, csak azon körülmény nem tette teljesebbé, hogy nines még egy néhány erőteljesebb énekesnője. A közönség e körülményt azonban egészen elégedte, és el is felejtette, midőn Boccaccio szerepvivőjére (Turmainé) tekintett. Az élvek és kalandok ezermesterét oly élethűen, s vidám kedvön töltő áthatva formálta, hogy felede az ember minő szerepemben osztályos. Éneke ugyan a magasbabb régiókba átesapni tartozkodik, mégis gyönyörűen sikamlik, kellemesen olvadzó, zengő. Jól sikerült solo-ja volt az 1. főlvanás 2. jelenetében a don Juan vonatkozás dallam, nagy hatást keltett a 3-ik felvonás olasz szöveg szerint tiszta csengessel előadott, correct szabásu soloja is, mindkettőt tapsvihar követvén. Másod sorban következik ki humoros jökedvel szerepé egész ízében beleélt játszott Ligethy (Lambertuccio szatés). Igen gyakran hangosan, tetsző kifejezést nyilvánított a közönség — amit teljes mértékben nem is érdemelt. Ligethy ur, ha szerencsés termetű, megyerő külsejét a lélek mívelése által tökélyesíteni el nem mulasztja, derék és keresett közönségre válnak. Kövi (Pietro, Palermo hercege) játéka szintén jól sikerült, arczjátéka, hanghordozása, tagjelzése eredeti otthonoságra vallanak nála, a közönség egész végig jólétszettel nézte játékát. Závodszyk Mari (Fiametta) vonzó külseje tett hatást, azonban több fontos jelenetben kezdetleges haladást tapasztolt. Reményteljes tagja még a társulatnak Szentés (kádár mester) is ki szerepében kielégítő mérvben működött, csak olykor a reudes hangmenet sodróbb kiter s harsogtatja beszédét. Ettől óvakodjék. Balogh Alajosnál szintén jól betöltötte szerepét — nemkülömben Köváry (Scalza borbély) nyízesen maskirozott alakjával, vidám fürge-sége által az est kedélyes voltát föltötte emelte.

Szerda (decz. 1.) Öh egek, kiesik a toll a kezemből, azt hittem ugyan, hogy a darab czime nagy hatással lesz közönségünkre s szűnnek fog bizonyulni a terem, „Kie a 40000 forint” francia vígjáték szírehozatala alatt értém. Csálódtam. Ebben az ügyes-bajos világban rajmi melesen jelentkeztek. Pedig öszintén megvallhatjuk, Balogh társulata oly kedélyes estét, mely oly harmonicus egészen jól ütött volna ki, alig nyujtott közönségünknek. A két Balogh, különösen a fiu Balogh Árpád (Szuzsi) non plus ultra remekelt. A „szoterani” fegyverek által algha adhatta volna bárki más ügyesebben, s meglátszott rajta, hogy nemcsak szimpadi gyakorlatosságra tett szert, hanem az elméleti iskola jól képzett embere. A közönség figyelmét folyton foglalkoztatta, a teljes megelégedés kifejezése, taps, kihívás egymást érték. Megérdemelte.

Ligethy a Széllházi báró szerepben, a szeles, fétketlen ázúmti mértékben tettkében virtuoz hóst, valóban megkapó eredetiséggel ántozta — s egész végig egyik tényője volt a publicum jólétszének. Jól közreműködtek még Závodszyk Mari, Turmainé és Ernye.

Csütörtök (decz. 2.) Előadatot „A sárga csók” eredeti népszínmű Csepreghy Ferencz-től. Sokat, nagyon sokat vartunk hatás dolgában Zádornétól, az ujjanon szerződött tag föllépésétől — tett is hatást olyat, a minőtől mentsem meg az Isten bennünket. Az új tagot nagyon elhibázott intézkedés szerint mutatta be a társulat Erzsike szerepében — ugy hiszünk jobban állott volna más valakinek, de csak kimondjuk Turmainének, a kit a közönség már első fellépése alkalmával, a „Legény bolondjában” megkelelték, még pedig méltán. Mer

Nobel Armin

könyv- és papírkereskedésében a következő naptárak kaphatók az 1881. évre:

Ügyvédek részére: „Athenaeum” nagy képes naptár 1 frt. Trattner, nemezi kalendarium bekötve 80 kr. Szántó József, ügyvédek és jogászok zsebnaptára bekötve 1 frt 20 kr. Határidő naptár bekötve 1 frt 20 kr. Napló — Tagebuch naptár bekötve 1 frt 20 kr.

Kereskedők részére: Határidő zsebnaptár bekötve 1 frt 20 kr. Bloch's Abriss kalender nagyobb 60 kr. kisebb 40 kr. Zettel szab. jegyzék naptár 75 kr. Brieftaschenkalender 20 kr. Blatt kalender 20 kr. Comptoir fali naptár legnagyobb 40 kr. közép 30 kr. kisebb 20 kr. Krakauer Volkskalender 80 kr. Illustriertes Oestreichisch Volkskalender 70 kr. Dr. Vogel's Oestreichisch Volkskalender 60 kr.

Földbirtokosok részére: Határidő zsebnaptár bekötve 1 frt 20 kr. Kodolány, gazd. naptár bekötve 2 forint. Falusi gazd. naptár bekötve 80 kr. Borászati gazd. naptár bekötve 80 kr.

Hölgyek részére: Magyar nők naptára füzve 60 kr. Portemannaie legkisebb tárcza naptár füzve

20 kr. Portemannaie legkisebb aranyozott naptár kötve 40 kr. Porte-Mannaie tárcza naptár ezüst táblával 40 kr. Porte-Mannaie tárcza naptár vörös bagarja bőr táblával 40. Porte-Mannaie tárcza naptár kék, piros, selyemtáblával 40 kr. Porte-Mannaie tárcza naptár Schagren bőr táblával 40 kr.

Iparosok részére: Munkás naptár 30 kr. Nemzeti nagy képes 1 frt. Neveünk 40 kr. Magyar nép 30 kr. István bácsi 50 kr. Protestans 50 kr. Arvabázi 30 kr. Honvéd nagy 60 kr. Honvéd kiesiny 40 kr. Eötvös 60 kr. Budapest 60 kr. Csallád 80 kr. Mehner, képes családi 60 kr. Mehner közhasznu nagy képes 40 kr. kis képes 20 kr. Buczászky nagy képes naptára 40 kr. Bartalits képes 40 kr. Gazda képes 20 kr. Szegedi képes 30 kr. Egri képes 25 kr. Komáromi kalendárium 20 kr. Budai 20 kr. Keeskeméti 20 kr. Aradi 20 kr. Keresztyén képes 20 kr. Kossuth képes 20 kr. Mátyás király képes 20 kr. Kis képes 20. Szabadság hősök képes 20. Jászkun képes 20 Magyar török képes 25 kr.

Német naptárak: Krakauer kalender 80 kr. Illustriertes Oestreich. Volkskalender 70 kr. Dr. Vogel's Oestreich. Volkskalender 60 kr. Franklin Volkskalender 50 kr. Buczászky grosser Bilderkalender 40 kr. Bartalits grosser Bilderkalender 40 kr. Arbeiter grosser Bilderkalender 30 kr. Grosser Marien 40 kr. Kleiner Marien 30 kr. Grosser Haus

und Familien eingebunden 50 kr. Kleiner 30 kr. Grosser Herd Jezu Mária 40, Kleiner 30 kr. Christiche Bilder 20 kr. Kleine Bilder 20 kr. Kussth Bilder 20 kr. Ofner Schreib 20 kr. Raaber Schreib 20 kr. Tovább kaphatók könyv-papírkereskedésben, karácsonyi- és újvi ajándékkal a legszebb ödvözlő újvi jegyek 10 krtól 1 frtíig, látogató jegyek (Visit) 100 50 krtól 2 frtíig. Levél-papírok (Velin) nével és Monogrammal, képeskönyvek, Albumok, Nótikönyvek, Daloskönyvek, a legnagyobb imakönyvek, Levelező-, Köszöntő regények stb.

Egy kolporteur,

kinék már nagyobb czégtől vannak megbízásai, mellékfoglalkozásul egy kisebb vállalatnál jövedelmező alkalmazást talál. Bővebb értesítés a „Magyar Vidék” kiadóhivatala ad.

B é r b e

kerestetik egy szőlőkert a kishegyen. Jó karban levő hajlék és egy kis gyümölcsös, ugy szintén a szőlőkert jósága a legfőbb kellékek. Szíves ajánlatokkal e lap kiadóhivatalához tessék fordulni.

Ingyen

20 frt. bevásárlás után
1 ¼ színes abrosz.

Ily feltűnő olcsóság még nem létezett mint

Székesfehérvárott a „Profétához”

czimzett tulajdonosánál.

Ingyen

40 frt. bevásárlás után
1 szőrszövet-ruha.

Kabel Sürgöny Telegramm.

Rögtönözve tudósítom a n. é. közönséget, hogy az előrehaladt időny végett nyári kelmék és más egyéb czikkek feltűnő olcsón

CSŐD-beclsésen aluli

árak végleges gyors eladásával lettem szírsz P. E. gyáros által megbizva, mivel szerződésben akként egyezt, hogy tengerentuli szállítmányát legfeljebb 40 nap alatt okvetlen elárúsítani feladatommá teszem, tehát itt a jó alkalom, hogy a világi hírnévre szert tett „Proféta” czimű tulajdonosához SZÉKESFEHÉRVÁRRA folyamodjak a n. érd. közönség, bárki is a legkevesebb pénzért bevásárlását feltűnő olcsón fedezheti, ne késsék tehát senki e sorok áttekintése után azonnal megbízásait eszközözni, mert ily csodálatos olcsóság a XIX-ik században nem fog ismét kinálkozni, deazára, hogy a készlet óriási, a tömeges megbízások azt kimerítik, azért azokat mielőbb eszközözni kérem.

Kizárólagos főraktár: palotakapu-utca volt Szeivald-féle ház.

Kiváló tisztelettel E I B I S C H R.

a „Profétához” Székesfehérvárott.

Rendkívüli olcsó kivonat

Ruhakelmékből.

	Ezelőtt	Most
2000 rőf pekkingi sevir	—85	—29
2000 rőf marzalini	—55	—25
1500 rőf kanargo	—38	—14
1000 rőf minden színben kangam	—85	—38

Cretonokból.

4000 rőf francia creton de Millör	—27	—15
3000 rőf valódi angol creton	—45	—25
6500 rőf valódi szegedi festő	—35	—16
3200 rőf szegedi festő de Millör	—48	—24
2000 rőf brazilai oxford	—42	—20
800 rőf legnezebb angol zeifr oxford	—55	—29

Égészen leszállított áron a második leltári kivonatból.

Gyölesokból.

1 vég 30 rőf	rosenthal gyoles	6.50	3.67
1 vég 30 rőf	szilézai gyoles	9.80	4.80
1 vég 30 rőf	fél czima vászon	8.85	4.26
1 vég 30 rőf	valódi nehéz sleizinger	11.50	5.85
1 vég 30 rőf	Roller-féle bőrvászon	12.80	6.50
1 vég 30 rőf	valódi fehérített st. kreas	14.70	6.90
1 vég 30 rőf	st. fehérített kreas	18.90	9.75

Kanavaszokból.

1 vég 30 rőf	C. chiffon	9.90	6.40
1 vég 30 rőf	finom R. chiffon	14.50	7.40
1 vég 30 rőf	csinvat fehér gradli	14.50	6.90
1 vég 30 rőf	florszdori kanavasz	5.20	2.75
1 vég 30 rőf	amsterdami kanavasz	11.50	6.75
1 vég 30 rőf	v. rumbergi kanavasz	16.50	7.50
1 vég 30 rőf	fehér legnezebb nanking	16.50	7.40

Különbözn figyelmeztetem a n. érd. közönséget e 3-dik leltári kivonatra, mely fehér és színes abrosszokból, szalvéta és törülközőkből álland!!!

1 db. 7/8 színes morva abrossz	1.15	—47
1 db. 7/8 karlsbergi fehér vagy színes abrossz	2.75	1.50
1 db. 7/8 színes vagy fehér rumbergi abrossz	4.80	2.25
1 db. 7/8 fehérített pápai szalvéta szalvéta	3.50	1.50

6 db. damasztirozott pekkingi szalvéta	3.90	1.85
6 db. fehéretlen mühlhausi törülköző	2.40	1.35
6 db. mühlhausi fehérített törülköző	2.90	1.65
6 db. foralberg vagy damast törülköző	3.90	1.85
6 db. valódi rumbergi zsebkendő	1.88	—95
6 db. legfinomabb rumb. zsebkendő	3.90	1.65
12 db. finom patisz vagy czerna zsebkendő színes széllel	3.50	1.50

!! Fekete és színes selymek hallatlan olcsó áron !!

1 rőf nobles selyem fekete	2.90	1.45
1 rőf Grodnapl Feille	3.80	1.60
1 rőf valódi Grogren Falle	5.40	2.25
1 rőf legnezebb fekete atlas	3.95	1.75
1 rőf Feille de Paris minden színben	6.50	1.85
1 db. 7/8 fekete atlas selyem kendő	4.80	1.80
1 db. 7/8 valódi fekete nobles kendő	4.50	1.70
1 db. 7/8 csinvat selyem kendő, szele nélkül	1.90	—88

!! Fekete ternoimat, lüszterimeit, ripszeimet, már az őszi ivadra is igen melegen ajánlhatom !!

1 rőf 5/8 4. fekete terno	1.25	—45
1 rőf 6/8 4. fekete alapin terno	1.80	—75
1 rőf 7/8 színes cloth-terno minden színben a mostani divat szerint	1.90	—68
1 rőf 7/8 fekete lüsztré	—55	—25
1 rőf 7/8 igen finom lüsztré	—95	—35
1 rőf 7/8 virágos fekete lüsztré	1.10	—45

!! Utolsóelőtti nagyon leszállított ár-jegyzék !!

Paplanok, matrécok, csipkefüggönyök, glanzperdek, színes és fehér parquetokból.

1 rőf csipkefüggöny	—55	—25
1 rőf igen finom gipur csipkefüggöny	1.50	—55
1 rőf virágos vagy csokos glanz-perkal	—45	—24
1 db. gyermek creton paplan	1.80	—90
1 db. gyermek casmir paplan	2.80	1.45
1 db. valódi Afrik matréc	9.80	4.59

1 db. Newyorki Afrik matréc	13.80	5.25
1 db. kintőn löszö-matréc	32.50	12.50
1 r. Sehnur-parquet	—40	—25
1 rőf színes bécsi parquet	—30	—19
1 9/16 creton paplan	csak	1.85
1 9/16 tőrök creton paplan	csak	1.95
1 9/16 bécsi piros paplan	csak	2.35
1 9/16 casmir paplan minden színben	csak	2.45
1 9/16 casmir paplan minden színben	csak	2.95
1 9/16 casmir paplan minden színben	csak	3.50
1 rőf piquet-parquet	—55	—38
1 rőf kintőn külföldi színes parquet	—45	—27

Utoisó feltűnő olcsó leltári kivonat

!! Áll különlegességekből !! Ezen czikkeken potom áron tulajdok.

1 garn. finom mansetta-gomb	csak	4 kr.
1 db. országos kiállítás kendő	4	kr.
1 pár kis gyermek-harinya	5	kr.
1 db. finom penezirus tollkés	8	kr.
1 db. finom gazir nyakkendő	3	kr.
2000 r. kávészin v. fekete barszony v. patent férfi- v. női ruhákra	2.80	—70
1 garnitur rips-teritő	22.50	9.50
1 r. 7/8 szeles kintő őszi vagy téli gyparjuszövet	3.80	1.85
1 r. 7/8 szeles sima v. koczkas téli gypajukelme kabatra	5.50	2.25
1 db. chiffon férfi-ling	1.90	—85
1 db. madepolan chiffon ing, gallérral v. a nélkül	2.80	1.50
1 db. színes angol creton, virágos, koczkás v. eskos	1.84	—80
1 db. zeifr oxford ing	2.90	1.55
1 db. brazilai egészen finom oxford ing	2.80	1.20
1 db. nagy alsó nadrig szilézai gyölesből	csak	85 kr.
1 alsó nadrig amerikai bőrvászonból	95	kr.

Ingyen

60 frt. bevásárlás után
1 szépen diszített kész ruha.

Ingyen

80 frt. bevásárlás után
1 igen finom téli nagy kendő.

Záradékal figyelmeztetem a helybeli és vidéki n. é. közönséget ha valamelyik czikk nem tetszése esetén, visszavéteik és legkészségesebben kicseréltetik; vagy a pénz visszaadatik; megjegyzendő a visszazállított portékát franco kell hozzáni szállítani.

A megrendelő közönség kérétek a czimet és a vasúti vagy postai állomást és az utolsó postát világosan megírni, hogy hátrány ne történjek sem egyik, sem másik részére.

Nyujtsunk kezét a szerencsének! 400,000 márka

főnyereményt nyújt szerencsés esetben, a legujabb nagy pénzkiosorolás, mely a magas kormány által jóváhagyva és biztosítva van.

Ezen új terv czelszerű berendezése oly mód, hogy nehány hó letelte alatt 7 huzásban 46,640 nyeremény sorsolattik ki, ezek közt 400,000 márka főnyeremény, és különösen:

1 nyer. 250,000 márka	1 nyer. 12,000 m.
1 " 150,000 "	2 " 10,000 "
1 " 100,000 "	4 " 8,000 "
1 " 60,000 "	52 " 5,000 "
1 " 50,000 "	108 " 3,000 "
2 " 40,000 "	214 " 2,000 "
2 " 30,000 "	533 " 1,000 "
5 " 25,000 "	676 " 500 "
2 " 20,000 "	950 " 300 "
12 " 15,000 "	26,345 " 138 "

A huzások tervszerűleg hivatalosan vannak meghatározva. Ezen nagy és az állam által biztosított pénzkiosorolás első huzása már folyó évi december 15- és 16-án történik:

1 egész sorsjegy 6 márkaért azaz 3 1/2 o. é frt — kr.
1 fél " 3 " " 1 1/4 " " frt kr.
1 " 1 1/2 " " 1 " " " frt 90 kr.

Minden megrendelés rögtön és pontosan, vagy utóvélt, vagy az érték előbbeni megküldése esetében posta útján eszközöltetik, és minden megrendelő közvetlenül általunk megkapja az állam czimzettel ellátott eredeti sorsjegyeket.

A sorsjegyekhez a hivatalos huzási tervnek mellékeltek és minden megrendelőnek a megtörtént huzás után felhívás nélkül megküldjük a huzási listámat.

A nyeremények kifizetése mindig pontosan állambiztosítók mellett, vagy egyesesen általunk, vagy pedig kívánásra összeköttetésemkel folytan Osztrák-Magyarország minden nagyobb városában történik.

Általunk eladott sorsjegyeknek a szerencse többnyire kedvezett és több, nagyobb nyeremények közt a főnyeremény is nem egyszer, főként vásárolt sorsjegyeken nyert meg és ki is fizertettek; és pedig a főbékék közt 250,000; 225,000; 150,000; 100,000; 80,000; 60,000; 40,000 márka stb.

Mintán egy ilyen biztos alapot fogtunk vállaltá min denütt a legnagyobb részvetnek örvend, kérjük a megrendelőket, neohy azok eszközölésük elcsúsznak, mind hamarabb hozzánk juttatni.

Kaufmann és Simon,

bank- és váltóüzlete Hamburgban

vesz és elad mindennemű állampapírokat, vasut-részvényeket és kölcsön-sorsjegyeket.

U. I. Az eddigi bizalomért köszönetünket nyilvánítva, felkérjük mostan ezen új sorsolásban részt venni, és megígérjük, hogy ugy mint eddig, ezental is szolid pontos kiszolgálás által a t. érdekelteknek megelégedést kinyerjünk főtörvéskünk leind.

Fentiek.

Részvételre megnyitás

a Hamburg állam által biztosított nagy pénzsorsjáték nyeremény esélyeiben, melyben

8 mill. 379,760 b.-márka

kevés hónapok alatt biztosan nyertetik.

Az új 7 osztályba osztott játéktér 90,500 sorsjegy közt 46,640 nyereményt foglal magában és pedig ezelőg

400,000 b.-márka,

különösen azonban	4 nyer. 8000 m.
1 nyer. 250,000 márka	3 nyer. 6000 "
1 nyer. 150,000 "	52 nyer. 5000 "
1 nyer. 100,000 "	6 nyer. 4000 "
1 nyer. 60,000 "	168 nyer. 3000 "
1 nyer. 50,000 "	214 nyer. 2000 "
2 nyer. 40,000 "	10 nyer. 1500 "
2 nyer. 30,000 "	533 nyer. 1000 "
5 nyer. 25,000 "	676 nyer. 500 "
2 nyer. 20,000 "	950 nyer. 300 "
12 nyer. 15,000 "	26,345 nyer. 138 "
1 nyer. 12,000 "	stb. stb.
24 nyer. 10,000 "	

Az első nyereményhuzás hivatalosan és visszavonhatlan

1880. december 15. és 16-ára,

megállapítva, melyhez

1 egész eredeti sorsjegy csak 6 márka vagy 3 1/2 frt. a fél " " 3 " " 1 1/4 " " frt. egy negyed " " 1 1/2 " " 90 kr.

és ezen az állam által biztosított eredetisorsjegyeket az összeg beküldése vagy postai befizetés előnében a legtovább vidékekre is felküldöm bérmentve. Kisebb összegek postál levéljegyekben is beküldhetők.

A Steindecker ház rövid idő alatt nagy nyereményeket 125,000 m., 80,000 m., 30,000 m., 20,000 m., több 10,000 márka stb. nyereményt fizetett ki érdekelteinek, és ez által számos család szerencséséhez járult.

A befizetések a nagy nyeremény-esélyekkel arányban igen jelentéktelenek és a szerencse megkísértése csak ajánlatos.

A megrendelőkor minden résztvevő megkapja a a hivatalos tervet és a huzás után a hivatalos nyeremény-jegyeket.

A nyeremények kifizetése vagy elküldése állami jóhitűség mellett tervszerűleg és a szerencsés nyerek jóhitűsége szerint történik összeköttetésemkel folytan minden nagyobb helyen.

Megbízásokat posta fordultával bizalomteljesen kérek intézteni régi ismert czégre

Steindecker József,

bank- és váltóüzlet, Hamburg.

U. I. A Steindecker ház — mindenütt mint szolid és reális ismeretes — külön reklámokra nem szorul; ezek tehát el is maradnak, mire a tiszt. közönség külön figyelmeztetik.

Főnyeremény 400,000 márka. Szerencse-jelentés. A nyereményekért az állam kezekedik Felhívás

a Hamburg állam által kezekedett nagy pénzsorsjáték

nyereményeire,

melyben több mint

8 millió 600,000 márka

biztosan nyertetik.

Ezen rendkívüli pénzsorsjáték nyereményei, melyek terv szerint 90,500 sorsjegyet tartalmaznak, következők:

A legnagyobb nyeremény 400,000 márka.

jutal. 250,000 márka.	6 nyer. 4000 m.
1 nyer. 150,000 "	108 " 3000 "
1 " 100,000 "	214 " 2000 "
1 " 60,000 "	10 " 1500 "
1 " 50,000 "	2 " 1200 "
2 " 40,000 "	533 " 1000 "
2 " 30,000 "	676 " 500 "
5 " 25,000 "	950 " 300 "
2 " 20,000 "	65 " 200 "
12 " 15,000 "	100 " 150 "
1 " 12,000 "	26345 " 138 "
24 " 10,000 "	2300 " 124 "
4 " 8,000 "	70 " 100 "
3 " 6,000 "	7300 " 94 és 67 "
52 " 5,000 "	7850 " 40 és 20 "

Mindenzen nyeremények kiosorolása 7 osztályba sorozva rövid néhány hó alatt biztosan megtörténik. — A legközelebbi első nyereményhuzás hivatalosan

f. évi december 15. és 16-án

van megállapítva és

egy egész eredeti sorsjegy ára csak 3 frt 50 kr. fél " " " " 1 " 75 " " " " " " " " 88 "

Ezek az állam által kezekedett eredeti sorsjegyek (nem tiltott igérvények) a pénzületekkel bérmentes beküldése után vagy postai előleg mellett általunk a legtovább vidékekre elküldetnek.

A részvényesek mindegyike eredeti sorsjegyével együtt egy — az államezimerrel ellátott — huzási tervet kap. A huzás után pedig felszólítás nélkül azonnal szétküldjük a hivatalos huzás listámat.

A nyeremények kiszolgáltatása és szétküldése általunk eszközöltetik az érdekelteknek, pontosan és a legnagyobb titoktartás mellett.

Megrendelések leggyorsabban posta-utalvány használatával eszközöltetnek. Kéretnek tehát egyesesen s teljes bizalommal fordul.

Id. Heckscher Sámuelhez

bankár és váltóiroda Hamburgban.

Első „fénymázgyár.”

Pápán

Van szerencsém ajánlani a t. ez. közönségnek az általunk újonnan föllá-
lalt és kiffőnőnek bizonyult palmaolajjal készített *fénymázomat*, mely az
eddig külföldről behozott készítményeket minden tekintetben föllümulja.

Fénymázom a cipő- vagy eszimbőrnek gyönyörű fekete fényt ad,
s e mellett a bőr puhaságát is mindig megtartja és a mi fő, a töréseket
meggátolja.

Fénymázomat kicsinyben és nagyban a legjutányosabb áron
árusítom el. A t. vidéki megrendelőknél kívánatra mintákkal bármikor (bérmentve)
szolgálhatók.

Raktárhelyiség: Anna-tér 1021. szám.

Számmer Mihály,
fénymázgyáros.

ÖNKÉNTES VÉGELADÁS

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, miszerint
üzletém beszüntetése czéljából, raktáromban lévő összes divat-,
vászon- és rövidáru-cikkeket 20% gyári áron alól árusítom el!!

Ily

rendkívüli olcsó bevásárlási alkalmat nyujtva,

kérem a n. é. közönség minél számosabb látogatását.

Az üzlet árucikkkel együtt — megegyezés folytan — szintén
bármikor átvehető.

Pápán, 1880. szept. hó.

Kiváló tisztelettel

BERMÜLLER GYULA
divatkereskedő.

!!Önkéntes végeladás!!

!!Önkéntes végeladás!!

ÖNKÉNTES VÉGELADÁS

A szerkesztésért felelős a lapfőlapadonos: Nobel Armin.

Pápán, 1880. Nobel Armin könyvnyomdájából.

Téli gyógymód

A WILHELM-féle csüz- és köszvényellenes vértisztító-thea Wilhelm Ferencz

Egyőztes-erzselem, Neunkirchenben, Alsó-Ausztriában
köszvény, csüz, gyomerkégyások lábfejása, idült ma-
kacs bajoknál, folyton evésdó sebeknél, nemű és
bőrkiütések, szemölcs, sipoly, bűbajok, daganat,
a máj és lép dugulása, aranyeres bántalmak, sár-
gaság, heves idegtájas, izom- és könyökjájas,
gyomorfájás, szelek, altesti dugulás, vizeletű bántal-
malk, pollutio, férfi-gyengeség, női folyás,
sok vély, mirigydaganat és más betegségek ellen sok
oldalról legjobb eredményekkel használtott, mit
ezér és ezér elismerő nyilatkozat tanúsít. Bizony-
latok kívánatra ingyen.

Egy 8 adagra osztott esomag 1 frt 10 krétt, melyből
utóbbi belyegre és gyöngyökre számítottik, kap-
ható.

Mindenki övakodjék hamisítvány vásárlá-
sától, s vigyázzon az ismert és sok ál-
lamban törvényszékieleg védett jegyre.
Pápán kapható Tschuppen Alajos kereskedésében.

Tavaszi gyógymód

Nehézkört (nyavalyatörést, epi-
lopsitát), göresket a leg-
rövidebb idő alatt gyógyítok levd
utján is egy általam eredményestek ta-
pasztál eljárás szerint, még ha erőtlen
betegségek a leghevesebbek és legro-
mosabbak is. — Dr. Helmsen orvosudor
Berlinben N. W. Louisestrasse 32. sz.
a. — Már százak meg lettek gyó-
gyítva!!